

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Cap. 18. Circa peccata, quæ contra præceptum ieiunij assolent perpetrari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

non licere, ob hospitem non Magnatem ieiunium omittit. Quia nulla virget in c. 11. nec suadet charitas, cum possit hæc à ieiunij obseruatore cum maiori adificatione exerceri. vti docet Fagund. *prac. 4. l. 1. c. 10. n. 12. Homobon. p. 2. Exam. tr. 1. c. 7. qu. 23. & Sylui. 2. 2. q. 247. d. 4.* Quid verò si quis hospitem Magnatem excipiat; poteritne ieiunium soluere?

518 *Licitum erit.* Licitum ei erit. Quia non videtur posse illi sine graui incommodo seruare ieiunium: nam si non parat cenam, hospes suspicabitur secum debita sibi magnificentia non excipi. Si vero parat cenam, & accumbens non comedat preterferens vel tacite ieiunij obligatio. nē, ei imputabitur ad quandam impotunam hospitis correptionem, vt querelæ excitabitur. Sic Pasqual. *decis. 150. & Azor. p. 1. l. 7. c. 18. q. 1. Tambur. 10. 2. de iure Abbat. d. 12. q. 6. n. 3. ac Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. n. 17.* cum quo cumque hospite concedunt posse excipientem ieiunium soluere, si hospes sumpserit mane collationem, & ideo vespere cenare deberet.

519 *Non erit licitum.* Non erit licitum. Quia licet Magnatem exciperet nulla subest causa violandi ieiunium cū possit ei magnifice etissimam cenam opponere, mensæ accumbere, & hospitis gratia aliquid cibi absumere sine ieiunij violatione. Ita Reginal. *l. 4. n. 221. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. n. 17. Leand. tr. 5. d. 8. q. 151. & alij.*

520 *Hoc verius.* Hoc verius admodum esse reor, asserēs, nullo modo licere amici vel hospitis quantumvis Magnatis gratia ieiunium soluere, nisi quando proximi necessitas exerit. Hac enim occurrente, non solum poteris, sed debebis soluere, vt sæpe à viris Sanctis gestum esse Azorius pluribus confirmat exemplis. Ex Trullenchio.

DV BIVM CXVIII.

An labor voluntarius excusans à ieiunio, possit instante ieiunio, quoties libuerit suscipi?

521 *Questionis status.* Constat ex dictis, laborem voluntariè suscipere. Quia vnusquisque habet ius quemcūque laborem suscipiendum, quo nullatenus priuatur ob ieiunij obseruationem. Quæstionem autem, cum labor huiusmodi à ieiunio excusans valeat in Quadragesima v. gr. cunctis diebus ieiunij assumi?

522 *Non potest.* Non potest assumi nisi semel aut iterum. Quia cum labor sit voluntarius, nec ex officio, aut necessarius ad victum, sapius in die ieiunij assumi videtur esse in illius fraudem. Sic Sanch. *l. 5. Confil. c. 1. dub. 7. n. 10. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. n. 10. & 14.*

523 *Potest plene.* Potest, quoties libuerit, assumi. Quia id quod semel aut iterum est licitum, semper erit licitum geri, eisdem concurrentibus circumstantiis. Ita Pasqual. *decis. 158. Leand. tr. 5. d. 8. q. 155.*

524 *Mihi hoc probabilius.* Probabilius hoc esse reor. Nam si hodie, & cras ius habeo ad laborem soluentem ab obligatione ieiunij, suscipiendum cur tertiā, ac quarta die eo iure priuabor? Nec video vnde-

nam id fiat die tertiā, ac deinceps in ieiunij fraudem, si actum semel & iterum, in ieiunij fraudem geri dicendum non est.

DV BIVM CXIX.

Præuidet quis futuram ieiunandi impotentiam ex labore assumendo ob prauum finem (v. gr. ob venerem immoderatè exercendam) & tamen eiusmodi laborem suscipit Deliquitne in causa contra ieiunij præceptum?

525 *Status questionis.* Certum est, nullatenus post illicitum laborem assumptū ad ieiunium teneri. Quia labori illi agnatum est, haud posse ob debilitatem ex delicto sequutam cumie iunio componi. Quæstio autem est, an ille in causa contra ieiunij præceptum Deliquerit?

526 *Deliquit.* Deliquit quidem. Quia præuidens, eum laborem futurum esse causam non ieiunandi causam peccato dedit. Sic Ortiz *sum. c. 10. plane. n. 17. Vega p. 1. sum. c. 14. casu. 7. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 7. n. 10. Ioan. de la Cruz p. 1. sum. de prac. 3. a. 4. dub. 9. concl. 1. Sanch. l. 5. confil. c. 1. dub. 7. n. 15. Manu. 10. 1. sum. c. 2. 3. num. 6. Homobon. in Exam. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 23. & tr. 9. cap. 4. quæst. 74.*

527 *Non deliquit.* Non delinquit contra ieiunij præceptum, sed solummodo contra illam virtutem, cui hic prauus finis contrarius obicitur. Quia præceptum ieiunij nõ obligat, vt quis ab operibus voluntariis inhonestis quantumvis abstineat, cum solum sitat in abstinentia præscribenda iis, qui illam seruare possunt. At defatigatus ex assumpto labore, malo ex fine licet, assumpto, non potest illam (vt suppono) seruare solum ergo deliquit contra præceptum, cui finis inhonestus opponitur. Ita Medi. *sum. l. 1. c. 14. §. 10. Ledef. sum. tr. 27. c. 2. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 123. Diana p. 1. tr. 9. resol. 40. Sancti. in select. d. 5. q. 20. Bonac. to. 2. d. 2. de peccat. q. 8. pun. 1. n. 16. & alij.*

528 *Probabilius hoc.* Profecto postquam quis debilitatus est, factusque ad ieiunandum impotens etsi impotentia propria ex culpa oriatur, vt qui lassatus valde est in dirēda ad furandū domo, vel in proximi interēptione, vel in actū multiplicatiōe turpium, vel in lōga via vt inuiseret cōcubinam, instituta: non tamen contra ieiunij præceptū delinquit etiā in causa: nam lassitudo præfata membrorum visa est haud posse cum ieiunio componi licite quidem labore supposito. Deliquit igitur ex ipso labore illicito assumpto, contra illam virtutem cui finis inhonestus constet opponi.

CAPVT XVIII.

Circa peccata, quæ contra præceptum ieiunij assolent perpetrari.

DV BIVM

Sectio II. Dubia, De Præcepto IV. 125

DVBIVM CXX.

An qui ieiunium violat secundo comedens, toties deinde lethaliter peccet quoties eo die cibum sumit sufficientem alias ad solvendum ieiunium?

129 Toties peccat, quoties comedit. Toties peccat lethaliter. Quia ieiunij præceptum est negatiuū, vnde toties de nouo delinquit, quoties de nouo cibum in notabili quantitate sumit. Sic Molan. Theol. præct. tr. 13. c. 11. concl. 4. Montefin. 1. 2. q. 73. a. 2. quæstionc. 4. n. 47. Maior in 4. dist. 15. q. 6. Medina C. de ieiun. q. 5. Couar. l. 4. variar. c. 24. n. 13.

130 Non peccat lethaliter quoties. in illa die comedit, sed solum cum secunda comestioni dedit operam. Quia præceptum ieiunij est primo & per se affirmatiuū: vnde semel ieiunio violato in secunda comestione, iam vterius non delinquitur. Ita Durand. in 4. dist. 15. q. 11. n. 9. quæst. v. Ieiunium, q. 8. Angel. n. 22. Rosel. n. 4. Tabie. q. 9. Armil. n. 14. Nauar. sum. c. 21. n. 15. Azor. p. 1. l. 7. c. 9. q. 2. Fagund. de præc. 4. l. 1. c. 4. n. 5. Salas de legib. d. 14. d. 5. n. 67. Suar. 10. 2. de Relig. l. 4. c. 7. n. 12. & alij.

131 Hæc sententia longe est probabilior. Nam per secundam comestionem omnino ieiunij præceptū violatur, & tollitur, cum forma præscripta ab Ecclesia auferatur. Ergo nequit vterius violari, ac proinde nec delinqui in vterioribus comestionibus. Et quidem cum Ecclesia præcipit, ne amplius in die quam semel comedamus, nihil aliud præcipit, quam ne bis comedamus. Perinde ac si alicui præceptū esset, ne certū locum vno passū trāslit peccabit quidem primo passū, non tamen secundo aut tertio iterum transiliens.

DVBIVM CXXI.

An qui die ieiunij post secundam comestionem qua ieiunium violauit, vterius comedit, toties peccet venialiter contra ieiunij præceptum quoties manducat?

132 Peccat quidem. Quia inordinata illa post ieiunij fractionem comedendi multiplicatione leuiter præceptum vterius violatur. Sic Lessi. l. 4. c. 2. dub. 3. n. 15. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 13. Balla. v. Ieiunium, 1. n. 10.

133 Minime delinquit venialiter contra ieiunij præceptū. Quia per comestionem secundā tota præcepti substantia fuit destructa: ergo contra illud nihil vterius peccari potest. Ita Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 5. n. 4. Pasqualig. decis. 338. n. 3. & 4. Diana p. 1. tr. 9. resol. 53. Villalob. sum. tr. 23. diffic. 6. num. 5. Sanci. in select. d. 54. num. 42.

134 Potest quis vterius post secundam comestionem peccare non solum venialiter, sed & lethaliter, sed non quidem contra ieiunij præceptum, cuius iam destruxit substantiam, sed contra præceptum temperantiæ.

Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. P. II.

DVBIVM CXXII.

Violat quis ieiunium Quadragesima, in qua vigilia D. Marthæ occurrit: perpetraturne duplex piaculum?

Perpetrat quidem. Quia duplex violat præceptum lethale ad peccatum obligans. Sic Nauar. sum. c. 21. n. 4. Manuel Coninch, Lopez, & Reginaldus, quos affert Leand. p. 1. tr. 5. d. 8. s. 8. q. 5.

Non perpetratur duplex piaculum. Quia ratio vtriusque præcepti ad temperantiæ virtutem vnice pertinet. Ita Trull. lib. 3. Decal. c. 2. dub. 5. n. 5. Pasqualig. decis. 359. Leand. hic tr. 5. d. 9. quæst. 4. citans Vasquez, Sanchez, Suarium, Sancium, & alios.

Probabilius hoc esse reor. Nec enim potest esse multiplex peccatum, cū ratio præcepti sit ad eandem pertinens virtutem. Vnicum igitur piaculum est, grauius quidem. Adde hinc, eum qui ieiunium, ad quod ex Ecclesiæ præcepto, & voto, vel iuramento tenebatur, multiplex patrare delictum. Quia tunc violatur ieiunium, ad quod ille multiplex obligatione adstringitur diuersæ rationis nempe abstinentiæ & Religionis: aut Religionis & fidelitatis, vt adnotauit Pasqualig. citatus n. 4. & 6. Hinc etiam elicio, Regularem, qui violat ieiunium, ad quod ex præcepto Ecclesiæ ac Regulæ tenetur, non peccare dupliciter. Quia illa duo præcepta, quæ violat, ad vnicam virtutem temperantiæ spectant. Vt Gordon. in consil. Regular. resol. 18. numer. 13. aduertit.

DVBIVM CXXIII.

An Dominus suos famulos teneatur compellere ad præceptum ieiunij seruandum?

Tenetur dominus sub graui piaculo suos famulos monere, & luadere ad ieiunium seruandum iuxta illud Apostoli 1. Tim. 5. si quis suorum, & maxime domesticorum curam non habet, sedem negauit, & est infideli deterior. Igitur quando paterfamilias probabiliter ceniet à domestico suo sine causa violari ieiunium, si monitio non possit, debet eū fraternam charitate corripere, vt ieiunij præcepto satisfaciat, vt docet Diana p. 1. tr. 9. resol. 28. ex communi. Quæstioni autem do, an non solum teneatur monere, ac corripere, verum etiam compellere ad ieiunandū, è domo seilicet minitendo expulsionem, aut alimenta subtrahendo?

Tenetur quidem. Quia vt paterfamilias nõ videatur D. Pauli illud transgredi monitum, debet non solum de iis quæ ad corpus, verum de iis, quæ ad animi salutem attinet famulis providere. Sic Medi. C. de ieiun. qu. 11. Maior. in 4. dist. 15. q. 4. Gabr. dist. 16. q. 3. n. 3. dub. 6. Mol. fel. sum. tr. 10. c. 5. n. 29. Ledef. sum. tr. 27. c. 2. dub. 6. post 6. concl. Comitol. l. 4. Sylui. 2. 2. q. 147. a. 3. concl. 2.

Non tenetur. Quia hoc ad spirituale pertinet iurisdictione Prælati Ecclesiasticis agnatā.

L 3 Ita

SCOPAR
of Mar.
VII. VII
IV

Ita Trull. 3. Decal. c. 2. dub. 6. n. 8. Fagund. prac. 4. l. 1. c. 10. n. 11. Diana p. 1. tr. 9. resol. 28. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 91. Sanch. l. 5. consil. c. 1. dub. 17. num. 5. Reginal. l. 4. nu. 199. Azor. l. 7. c. 20. qu. 12. Sa v. Ieiunium. n. 15. Villalob. tr. 23. diff. 3. n. 3.

Verius hoc mihi.

Veriorem hanc sententiam esse reor. Domini enim non habent vim coarctivam, seu spiritualem in famulos iurisdictionem. Curare debent de iis, quæ ad sustentationem spectant, eosque circa spiritualia monere, corripere; sed cogere ad præceptorum observationem non tenentur, vnde famulorum crimini minime cooperantur.

DVBIVM CXXIV.

Famulis ieiunare nolentibus tenenturne dominus cenam non impertire?

541 Tenentur, non impertire cenam.

Tenentur non impertire cenam. Quia tenentur quoad possunt eos auertere à ieiunij violatione, quod abnegando cenam præstabit. Sic Navar. sum. c. 2. n. 26. Tolet. l. 6. c. 5. n. 1. Filliuc. tr. 27. p. 2. nu. 91. Trull. l. 3. Decal. cap. 2. dub. 6. num. 8. Manu. sum. 10. c. 23. concl. 4. n. 8. Ortiz sum. c. 19. num. 14. Diana p. 1. tr. 9. resol. 28. Medina c. de ieiun. q. 11.

542 Non tenentur.

Non tenentur. Quia domini tenentur famulis ministrare cibum, & non possunt exercere in eos aliquam vim coercitivam, seu punitivam circa spiritum: Ergo possunt, imo tenentur eis nolentibus ieiunare ministrare victum. Ita Aragon 1. 2. q. 32. arr. 3. Pasqual. decif. 361. nu. 7. Sotus de secreto, memb. 2. qu. 3. concl. 4. Angl. de ieiun. fol. mihi 415. Ledef. 2. 4. q. 17. a. 3. Sanch. l. 5. consil. c. 1. dub. 17. n. 5.

543 Cum his opinor.

Existimo, non teneri dominum famulis abnegare cenam. Nam cum ipsi decreverint non ieiunare, & ipse eis victum ministrare debeat: non vnde deo eorum peccato cooperetur. Verum oppositum dixerim, si famuli nollet in Ecclesie contemptum ieiunia servare, vel si id cum scádalo gererent. Quia tunc non solum teneretur cenam non ministrare, verum è domo pellere, debita non proficiente correptione.

DVBIVM CXXV.

An parentes teneantur filios cogere ad ieiunandum, quando nolunt, cum possunt?

544 Tenentur quidem.

Tenentur plane. Quia licet domini non teneantur famulos cogere, specialis lex est parentum respectu filiorum arctior vtiq; cum arctiori vinculo debeat parens filios ad legis observantiam adducere. Sic Medi. C. de ieiun. q. 11. Maior. in 4. dist. 15. q. 4. Sanch. l. 5. consil. c. 1. dub. 1. n. 8. Navar. sum. c. 2. n. 26. Corduba addit. ad Sotum de secreto, memb. 2. q. 5. concl. 4.

545 Non tenentur.

Non tenentur. Quia supra filios non habent spiritualem iurisdictionem, vnde circa præceptorum observationem haud possunt in eis vim coercitivam exercere. Ita Sanch. lib. 5. consil. c. 1. dub. 17. n. 5. Reginal. l. 4. n. 199. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 91. Trull. l. Decal. c. 2. d. 6. n. 8. Ledef. 2. 4. q. 17. a. 6. dub. 4. Azor. l. 7. c. 20. q. 12.

546

Tenentur parentes monere, ac corrigere fi-

lios ieiunium nolentes obseruare: non tamen tenentur illos cogere, ob præfatam rationem. Attamen crediderim ex ratihibitione Prælatorum leui poena posse illos, imò debere afficere ieiunare nolentes, si eam illis profuturam agnoscant. Idem dixerim dominis respectu famulorum, nempe teneri eis semel aut iterum negare cenam, si seiant id famulis profuturum. Nam licite possunt domini, & parentes illam lenem coactionem ex præsumpta Prælatorum voluntate in filios, ac famulos exercere: Ergo tenentur, cum ad id solum obitare videbatur moralis eorum impotentia ad vim coercitivam in filios seu famulos exerendam.

Autori. resoluto.

DVBIVM CXXVI.

An caupones, aut alij vendentes, vel ministrantes cibos si decenter possint, teneantur interrogare hospites, an non ieiunandi causam præferant, priusquam eis cenam exponant?

Tenentur quidem. Quia alias videbuntur fieri illorum peccati cooperatores. Quod si (vt supponimus) id decore ac decenter gerere valeant, cur ab huiusmodi interrogatione licite abstinebunt: Sic Lessi. l. 4. c. 2. dub. 4. n. 24. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 93. Maior. in 4. dist. 15. q. 4. Trull. l. 3. Decal. c. 2. dub. 5. n. 9. Bassæ. v. Ieiunium, 1. nu. 14.

Non tenentur. Quia non attinet ad officium Cauponum, vel eorum, qui paratas habent mesas ad prandium conscientias aduertentium moderari, cum ipsorum curam spiritualem non gerant. Ita Sanch. l. 1. sum. c. 7. n. 34. Homobon. p. 2. Exam. tr. 8. c. 7. q. 2. citans Valentiam, & Medinam. Diana p. 1. tr. 9. resol. 39. Moure p. 1. sum. c. 8. §. 2. num. 22. Molles. 10. 1. sum. tr. 10. c. 5. n. 30.

Absolute existimo Caupones ab eiusmodi cura liberari. Quia præterquam quod sui id muneris non est, valde onerosum existeret, eam gerere interrogationem. At si facile quicquid, posse ex zelo præcepti id facere laudabiliter, sed ad id non teneri respondeo.

DVBIVM CXXVII.

An si Caupones certo cognoscant, se ad ieiunium obligari: possint tibi apponere cenam?

Minime possunt. Quia tunc non ieiunandi executioni cooperarentur. Sic Sylui. 2. 2. q. 147. Non possunt a. 5. q. 1. Moure p. 2. c. 8. §. 2. n. 22. Bassæ. v. Ieiunium, 1. n. 14. Tolet. l. 6. c. 5. n. 51. & ibi Viçorel. Palao p. 1. tr. 6. d. 8. pun. 8. n. 7. Gabri. in 4. dist. 10. qu. 3. a. 3. dub. 6. Navar. sum. c. 2. n. 2.

Possunt plane. Quia Caupones te hospitem non inducunt ad peccatum cenam apponentes, quam non ieiunandi intentione postulas, cum solum suas res diuendant, vt possint cenam deferuire quatenus est naturæ actus, non quatenus est ieiunij violatio: in quo hi solummodo munus, quod licite exerunt; exerquantur.

Sectio II. Dubia, De Præcepto IV. 127

quantur. Ita Caiet. 2. 2. q. 147. n. 4. Salon. ibi. q. n. 77. n. 4. contr. 6. Manu. tom. 1. summ. c. 13. num. 8. Angl. q. 7. de ieiun. diff. 4. append. 1. Bonac. de pr. Eccl. d. ult. q. 1. pun. 3. n. 9. Diana p. 1. tr. 9. resol. 49. Pasqualig. decis. 365. num. 2. & 4. Azor. lib. 7. cap. 8. q. 5.

552
Aucto-
ritatis
Probabilem puto vnam, & alteram esse sententiam. Ego autem cum Filliucio tr. 27. par. 2. n. 93. Trullenchio l. 3. Decal. c. 2. d. 5. n. 9. Valent. 2. d. 9. q. 1. punct. 3. & Sancio l. 1. sum. cap. 7. n. 34. & aliis distinguendam existimo. Possunt quidem Caupones licite tibi ministrare carnem, si absque notabili incommodo eam denegare nequeant. Vel si sciant te ad alterius mentem iturum, ut ieiunium soluas. At in his casibus prauæ executioni minimæ cooperantur, sed suo dant operam licito ministerio. Ad dederim, Pasqualig. contrarium asserentis venia. mortaliter Caupones delinquere, si nolint hospicio excipere eos, qui die ieiunij cœnare nolunt. Quia verè concurrunt ad actionem, in quo peccatum sumit exordium: inducunt enim, & aliquo modo cogunt hospites ad ieiunij violationem, vti aptè Molfes. sum. tr. 10. cap. 5. num. 30.

DVBIVM CXXVIII.

An Caupones possint in hæreticorum locis apponere carnes omnibus illas petentibus, etiam si eas valeant sine graui incommodo denegare?

553
No possunt
Si carnes sine graui incommodo abnegare valeant, non possunt eas venales cunctis petentibus apponere. Quia anam eis exhibent violandi ieiunium, & Ecclesie præcepta irridendi. Sic Lessi l. 4. c. 2. n. 23. Bonacin. de pr. Eccl. d. ult. q. 1. punct. n. 9. Filliuc. tr. 27. p. 2. nu. 91. Laym. l. 2. tr. 3. c. 13. n. 5. Molfes. summ. tr. 10. cap. 5. num. 21.

554
Possunt
place.
Licet sine sui graui incommodo valeant carnes abnegare, possunt absolute eas petentibus cunctis apponere. Quia Caupones non cooperantur peccato illicite eas comedentium, cum exhibeant rem indifferentem, qua & licite vti, & illicite abuti pro libito valeant. Ita Ledelma tr. 27. c. 2. diff. 4. post 6. con. 1. Pasqu. decis. 368. n. 7. Vega. p. 1. c. 14. casu 19. Faull. l. 1. Theaur. quest. 172. Homobon. part. 2. Exam. tr. 8. cap. 7. quest. 21. Manuel. tom. 1. capit. 23. numer. 8.

555
Iste confes.
Cum petentes carnes in die prohibito iam decreuerint violare præceptum, non videntur Caupones peccato comedentium cooperari: vnde probabile iudicari posse absolute illos carnes cunctis apponere. Attamen primam sententiam securiorem quidem mihi eligendam duxi. Cæterum illud fere mihi certum, posse Caupones in locis hæreticorum absolute apponere simul carnes, & pisces, electionem propriæ ementium conscientie relinquendo. Hinc elicio eos, qui in diebus ieiunij carnes, & alios cibos prohibitos venales exponunt, non delinquere, quamuis suspicentur, emptores peccaturos. Quia vsu receptum in Quadragesima vendi carnes ægroantium causa, etiam si inde sani possint peccandi occasio-

nem eis vscendo arripere. Nec enim venditor eorum crimini cooperatur, cum vendat rem indifferentem: nec teneatur piaculum impedit, cum regimen conscientie eorum ad eum non spectet.

DVBIVM CXXIX.

An qui in die ieiunij licite cœnat, possit inuitare amicum ad cœnandum secum, si certò sciat alibi cœnaturum?

556
Non potest.
Minime potest. Quia nemini est licitum incitare alium ad id, quod sine peccato geri non valet. Sic Sylui. 2. 2. q. 47. art. 1. quest. iunc. vnic. 10. 2. concl. Trull. l. 3. Decalog. ap. 2. dub. 5. nu. 10. Fagundez præcept. 4. libr. 1. ca. 10. num. 12. Valquez de scandal. art. 1. & 4. Lessius l. 4. c. 2. dub. 3. n. 20. Bonac. de pr. Eccl. d. ult. q. 1. punct. 3. num. 9.

557
Potest equidem.
Potest quis-
cœm.
Potest equidem. Quia amicus non petit absolute id ab amico, sed supposito, quod cum alio sit cœnaturus: vnde eius crimini non cooperatur, nec ad peccandum inducitur, quod ille iam patrare decreuerat. Ita Angl. q. 7. de ieiun. Nauarr. summ. cap. 21. num. 26. Caietan. 2. 2. q. 147. art. 4. Azor. l. 7. cap. 10. q. 2. 12. Ledelma. 2. p. 1. q. 7. art. 1. Pett. Ledelma. tr. 27. c. 1. diff. 4. post 6. concl. Saverb. ieiunium. n. 15. Diana part. 1. tr. 9. resol. 1. 8. Villalob. tr. 23. diff. 3. n. 2. Regin. l. 4. n. 19. Valent. tom. 3. d. 9. 2. punct. 3. Manu. c. 23. con. 1. 5.

558
Probabilis
hoc mihi
Profectò quando amicus tuus paratus fuerit violare ieiunium, non delinques eum ad cœnam inuitans; quemadmodum liber à culpa potest quis à parato vsurario vsuram postulare. Vnde hanc sententiam probabiliorē esse iudico.

DVBIVM CXXX.

An possit quis amicum ad cœnam inuitare, ad cœnandum alibi non paratum?

559
Non potest.
Non potest. Quia vere id esset amicum ad peccandum inducere. Sic Azor. l. 7. c. 20. quest. 12. Lublin. verb. ieiunium, num. 11. Bonac. de pr. Eccl. d. ult. q. 1. quest. prima, puncto tertio, numero nono. Reginald. libr. quart. numer. 195. Lessius libr. quart. capit. se und. dub. tert. numer. 10. Fagundez præcept. 4. libr. prim. cap. 10. numer. 12.

560
Potest qui-
dem.
Potest equidem. Quia inuitatio consueta, & communis, quæ sic ad exerendam vrbanitatem, hæc est de se efficax ad inducendum amicum, ut cum esset cœnet, cum eiusmodi inuitationes etiam extra ieiunij instantiam acceptari non soleant. Ita Angles q. 7. de ieiun. diff. 4. concl. 2. Ortiz sum. c. 19. præc. 2. numer. 10. Pasqualig. d. c. 1. 37. n. 4. Trull. l. 3. Decal. ap. 2. dub. 5. n. 10. Filliuc. tr. 27. p. 2. n. 94. Leandra. 5. d. 9. q. 23.

⁵⁶¹ Verius hoc mihi. Nam ad cenam inuitare) etiam si probabiliter credas, am cum acceptaturum, non est inuitare ad sumendam tantam cibi quantitatem, vt ieiunium violetur, sed ad menſae communicationem, in qua bene poterit inuitatus ſolummodo abſumere illam cibi quantitatem, quae portionem in reſectuncula permiſſam non excedat. Vnde inuitans ad cenam ad delinquendum non inducit. Praſumendus eſt enim ille, curam propriae conſcientiae habere, licet praeter inuitantis intentionem forte delinquat.

DVBIVM CXXXI.

An medici abſque cauſa in die ieiunij carnes alicui edendi concedentes ſint duplici piaculo conſtricti?

⁵⁶² Duplex pa-
trant piaculum.
Sunt conſtricti duplici peccato. Quia duplex violant in ſpecie praecipuum, vnum ieiunandi, alterum a carnibus abſtinendi. Sic Chillin. v. ieiunium, n. 8. Paſqual. decif. 378. n. 2. Sanchez l. 4. ſumm. c. 11. 42. & 53. Sancius in ſelect. d. 5. n. 16. Leander tr. 5. d. 9. qu. 26. citans Petr. Grados, Och gaviam, Bonacinam, & Ludouicum de Sanct. Iuan. & alij, quos refert idem Leander part. 1. traſt. at. 5. dub. 8. § 8. quaſtion. 11.

⁵⁶³ Non ſunt.
Non ſunt duplici peccato conſtricti, ſed vnico. Quia ſolummodo ſunt temperantiae violatores. Ita Trull. l. 3. Pecc. 2. d. 2. n. 14. Montef. in 1. 2. q. 73. a. 1. d. 5. quaſiunc. 4. Filluc. traſt. 7. numer. 90.

⁵⁶⁴ Priori eligo ſententiam.
Aequè probabilem vtramque exiſtimo eſſe ſententiam. Attamen primam mihi eligendam duxi; quia ſolidiori fundamine innititur.

CAPVT XIX.

Circa diſpenſationem in ieiunij praecipuo.

DVBIVM CXXXII.

An peccaret Summus Pontifex, ſi abſque rationabili cauſa cum aliquo in lege ieiunij diſpenſaret?

⁵⁶⁵ Nonnulla ſuppono.

VPPONO ex ſection. 1. Pontificem poſſe in lege ieiunij diſpenſare, vel eam tollere, etiam ſi ab Apoſtolis, vel Concilio Generali ſit praſcripta. Quia ſupra omnem humanam legem exerit poteſtatem. Haec autem diſpenſatio valida omnino eſt, etiam ſi abſque iuſta cauſa facta fuerit. Quia ad valorem diſpenſationis ſufficit voluntas legiſlatoris, à quo tanquam à cauſa efficienti lex pendet. In humanis namque legibus exigitur rationabilis cauſa, vt diſpenſatio ſit hone-

ſta, non vt ſimpliciter ſit valida. Profectò peccaret Summus Pontifex ſi legem ieiunij generatim abrogaret. Quia cum ieiunium ad id ſit ad ſalutem vtili communem, haud poſſet ſine boni communis praedicio abrogari, vnde ad id iuſta cauſa dari non poſſet. Scio tamen poſſe ſine piaculo aliqua abrogare ieiunia etiam Quadrageſimae, Quia ad hoc poſſet rationabilem cauſam inuenire. Quaſierim autem, num Pontifex delinqueret, ſi abſque rationabili cauſa cum aliquo in lege ieiunij diſpenſaret?

Minimè delinqueret. Quia diſpenſatio priuata vnus vel alterius nullum inferit praedici-

um. Ergo etiam abſque cauſa data valida erit. Antecedens patet. Non enim inferit praedici-

um ei, cui conceditur; licet enim bono abſtinentiae priuatur, haec autem priuatio illi praedicialis non eſt: quia ſolum dicit negationem maioris boni, quod à diſpenſatione non tollitur, cum adhuc à diſpenſato obtineri, ieiunando, poteſt. Nec inferit praedici-

um alteri particulari; nam quod Petrus non ieiunet, nihil Antonio praediciat. Nec bono communi: quia eſt circa priuatas actiones, quae priuatum exercentur: & quia lex ieiunij non eſt lata pro communi bono, ſed pro particularis vnus cuiusque vtilitate. Sic Paſqual. decif. 402. n. 2. Gloſſ. Relegatiſſ. de penis, Vt lex poſtina non liget, eſt in Principe pro ratione voluntas. Salas de legibus, traſt. at. 14. d. 20. ſect. 4. num. 37. citat pro hac parte Felinum, Decium, Nauarum, Couaruiam, & alios. Sanchez verò de matr. libr. oſta. dub. 18. num. ſecund. refert Hoſtienſem, Angelum, Roſellam, Sylueſtrum, Armillam.

Delinqueret planè. Quia, (vt ait D Thom. 1. 2. qu. 97. art. 4.) diſpenſatio ſine cauſa, eſt impudens, temerarius, & infidelis poteſtatis vſus. Eſt (ait D. Bernard lib. 3. de conſider.) diſſipatio quaedam, & violatio iuris naturalis: ſiquidem facit, vt ſine cauſa pars non conſonet toti. Eſt offenſio aequalitatis, quam iuſtitia erga omnes ſeruari poſtulat cap. tuſtum eſt, diſt. 9. Eſt denique actus rationi diſſonus, & offenſionis anſam ſubditis exhibens. Peccaminofus igitur eſt. Ita Medin. Cod. de ieiun. q. 3. Angl. q. 5. de ieiun. diſſic. 2. concl. 2. Sorus de iuſt. q. 7. ar. 3. dub. 2. Salas citatus ſect. 5. nu. 50. Victoria in reſect. de poteſt. Papa, num. 14. Sanchez libr. 5. Conſil. c. 1. dub. 5. num. 5. & 9. Sancius in ſelect. d. 54. Molſel. traſt. 10. cap. 4. num. 15. Reginald. l. 4. n. 226. Diana part. 10. traſt. 16. reſolut. 77. citans Leandrum.

Hanc ſententiam longe vtiorem eſſe crediderim, ſolidiori ſcilicet fundamini haerentem: quod frateor, me in prima ſententia non inuenire. Nam (vt Sancius ait) diſpenſatio in ieiunio abſque cauſa eſt in primis praedicialis ei, cui conceditur, cum priuatur non ieiunando exercitio virtutis abſtinentiae, ieiunij merito, & pro peccatis ſatiſfactione: & dato, quod diſpenſatus adhuc ieiunaret, id pro libito gereret, non praecipii exigentia, vnde tantum meritum non obtineret. Deinde praedici-

um inferit ceteris, qui ieiunant; nam cum videant, alios ſine cauſa à ieiunio eximi, iure offendentur, & ad idem gerendum anſam arripiunt, vt ait Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. & 18. Denique eſt bono communi inferens praedici-

quia